

บัตรคำ เรื่อง กำเนิดอาเซียน

ปฎิญญากรุงเทพ

ถนัด คอมันต์

พระราชวังสราญรมย์

ประเทศไทย

ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศสิงคโปร์

ปฏิกิริยาอาเซียน

สงครามเย็น

ใบกำหนดงาน “กำเนิดอาเซียน”

กลุ่มที่ ๑ องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO)

คำสั่งกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนศึกษาข้อความต่อไปนี้ แล้วช่วยกันคิดการ**แสดงบทบาทสมมติ** จำนวน ๑๐-๑๕ นาที

“ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๔๘๒ - ๒๔๘๘) ยุติลง โลกถูกแบ่งออกเป็น ๒ ค่าย คือ ค่ายเสรีประชาธิปไตย นำโดยสหรัฐอเมริกา และค่ายคอมมิวนิสต์ นำโดยสหภาพโซเวียต ทั้งสองฝ่ายต่างทำสงครามเย็น ด้วยการแสวงหาพรรคพวกและแทรกแซงการเมืองประเทศอื่น

สำหรับการแผ่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นปัญหาสำคัญต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหรัฐอเมริกาจึงต้องการรักษาผลประโยชน์ โดยมุ่งเน้นรักษาอิทธิพลของตนในเอเชียด้วยการสกัดกั้นการเติบโตของลัทธิคอมมิวนิสต์

สหรัฐอเมริกาจึงได้ริเริ่มแนวความคิดที่จะจัดตั้งองค์การพันธมิตรทางทหาร โดยดึงพันธมิตรตะวันตก ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เข้าร่วมกับประเทศในเอเชีย ได้แก่ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และไทย ร่วมกันก่อตั้งเป็น**องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO หรือ South-East Asia Treaty Organization)** เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๔๙๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยับยั้งการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในเอเชียด้วยหลักการยับยั้งทางทหารควบคู่ไปกับกระชับความมั่นคงและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างกัน

หลังจากการก่อตั้งได้ไม่นาน SEATO เริ่มคลอนแคลน มีสาเหตุจากการลดความตึงเครียดและฟื้นความสัมพันธ์ของสหรัฐอเมริกากับจีน กิจกรรมของ SEATO ทางทหารก็ได้ลดระดับลง นอกจากนี้ การมีประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพียง ๒ ประเทศ คือ ไทยกับฟิลิปปินส์ ขณะที่ประเทศอื่น ๆ มีผลประโยชน์ร่วมกันอยู่น้อย ทำให้ SEATO ไร้เสถียรภาพและขาดประสิทธิภาพ ในที่สุดจึงมีมติให้ยุบเลิกไปใน พ.ศ. ๒๕๒๐”

๒. ประเด็นที่ต้องมีในการแสดงบทบาทสมมติ

- ๑) สภาพการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒
- ๒) สาเหตุของ**การก่อตั้ง**องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO)
- ๓) สาเหตุของ**การยุบเลิก**องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO)

ใบกำหนดงาน “กำเนิดอาเซียน”
กลุ่มที่ ๒ สมาคมอาสา หรือ สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASA)

คำสั่งกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนศึกษาข้อความต่อไปนี้ แล้วช่วยกันคิดการแสดงผลบทบาทสมมติ จำนวน ๑๐-๑๕ นาที

“เนื่องจากความล้มเหลวของการก่อตั้ง SEATO และด้วยความหวังที่จะทำให้องค์การในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีส่วนช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงภายในแต่ละชาติ ทำให้ตันกู อับดุล ราห์มัน นายกรัฐมนตรีของสหพันธรัฐมาลายา (มาเลเซียในปัจจุบัน) ได้เดินทางไปเยือนประเทศฟิลิปปินส์ และแถลงการณ์ร่วมกันที่จะยกระดับมาตรฐานการครองชีพ ปรับปรุงสวัสดิภาพและส่งเสริมวัฒนธรรมทั้งสองฝ่าย และจะเชิญประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าร่วมด้วย ข้อเสนอนี้มีเพียงประเทศไทยที่ให้การสนับสนุน

ทำให้สมาคมอาสาหรือสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia; ASA) ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบด้วย สหพันธรัฐมาลายา ฟิลิปปินส์ และไทย

สำหรับระยะแรกสมาคมอาสาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง ได้แก่

- ๑) เพื่อช่วยเหลือกันด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ และการบริหาร
- ๒) เพื่อจัดให้มีการฝึกและการวิจัยทางการศึกษาวิชาชีพ วิชาการ และการบริหารในประเทศสำหรับคนในชาติและเจ้าหน้าที่ในประเทศของตน
- ๓) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิชาการ
- ๔) เพื่อให้มีจักรกลสำหรับความร่วมมืออันเป็นผลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศตนให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรม และการขยายตัวทางการค้า

แต่อย่างไรก็ตาม เพียง ๒ ปี หลังการก่อตั้งก็เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างฟิลิปปินส์และมาเลเซียในกรณีซาบาร์ แต่หลังจากเหตุการณ์คลี่คลายลงเข้าสู่ระดับปกติใน พ.ศ.๒๕๐๙ สมาคมอาสาจึงเริ่มมีบทบาทอีกครั้ง รวมทั้งมีแนวคิดต้องการประเทศสมาชิกในภูมิภาคเพิ่ม เนื่องจากมีสมาชิกเพียงไม่กี่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้สมาคมอาสาถูกล้มเลิกไปโดยปริยาย หลังการก่อตั้งอาเซียน พ.ศ.๒๕๑๐”

๒. ประเด็นที่ต้องมีในการแสดงผลบทบาทสมมติ

- ๑) สภาพการณ์ก่อนก่อตั้งสมาคมอาสา
- ๒) วัตถุประสงค์ของสมาคมอาสา
- ๓) สาเหตุของการล้มเลิกสมาคมอาสา

ใบกำหนดงาน “กำเนิดอาเซียน”
กลุ่มที่ ๓ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

คำสั่งกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนศึกษาข้อความต่อไปนี้ แล้วช่วยกันคิดการแสดงผลบทบาทสมมติ จำนวน ๑๐-๑๕ นาที

“หลังจากสมาคมอาสา (มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย) ต้องการจำนวนสมาชิกเพิ่ม เนื่องจากภัยคุกคามจากการขยายอำนาจของระบอบคอมมิวนิสต์ ความต้องการเพิ่มอำนาจต่อรองทางด้านเศรษฐกิจ รวมถึงความมุ่งมั่นของแต่ละประเทศที่ต้องการพัฒนาประเทศของตนให้เจริญ

ประเทศไทยจึงเชิญผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ เพื่อมาร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) โดยตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ ประกอบด้วย

- ๑) นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ – อินโดนีเซีย
  - ๒) นายตุน อับดุล ราซิก บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ – มาเลเซีย
  - ๓) นายนาร์ซิโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ – ฟิลิปปินส์
  - ๔) นายเอส. ราซาร์ตันัม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ – สิงคโปร์
  - ๕) พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ – ไทย
- ทำให้เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๐ จึงมีการก่อตั้ง**สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**

ใต้ (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN)

ต่อมาได้มีการเพิ่มจำนวนของประเทศสมาชิก ดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๒๗ – บรูไน เนื่องจากได้รับเอกราชจากอังกฤษ

- พ.ศ. ๒๕๒๘ – เวียดนาม เนื่องจากสงครามเย็นจบลงแล้ว (เป็นการยอมรับประเทศที่มีการปกครองแบบสังคมนิยมเข้าเป็นสมาชิก)

- พ.ศ. ๒๕๔๐ – ลาวและพม่า

- พ.ศ. ๒๕๔๒ – กัมพูชา

ทำให้อาเซียนมีสมาชิกครบ ๑๐ ประเทศ”

๒. ประเด็นที่ต้องมีในการแสดงผลบทบาทสมมติ

- ๑) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)
- ๒) เหตุการณ์การร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพ
- ๓) การเพิ่มจำนวนของประเทศสมาชิก